

נאמר של נייר

השומר התימני הראשון ★ מילחמת העמ' והמיספריים

★ "ממזרח שמש וממערב ארי שבחבורה..." ★ פוגרום בדולייא

★ סגולות וקמיעות נוסח ספרד ★ אל ג'ודיאואספניול

מהחלוצים הציוניים ועד מהרה הוא מצטרף להשומר והופך לאחד מגיבורי אגורה זו. שהניחה את הבסיס להגנה.

בפרק השומר מובא יומנו של השומר יצחק נרב והרפתקאותיו עד לסוף מלחמת העולם הראשונה. כאשר חבריו עברו לעמדות מנהיגות של הישוב בארץ והוא נותר בודד: יצחק, הגיע הזמן שתבין שחסרונוך במוצאך. עד מהרה הוא הופך למנהל-עבודה במחלקת עבודות ציבוריות ובשנת 1924 נושא לאשה את זהבה מישקוב. עולה מרוסיה, שעמיה הוא עובר להיפה, ושם מתחיל לעבוד בחברת כימיקלים בריטית. מאוחר יותר מקים יצחק נרב חנות למימכר חומרי-גפרץ ונשק. בימי מלחמת-העולם השנייה הוא מסייע לאנשי הלחי' אחרי קום המדינה שוקע יצחק נרב בויכרונותיו, והוא מספר לבנו, יגאל, את דברי החרטה שלו על נטישת עברו התימני בנעוריו. בשנת 1964 מת יצחק נרב. מריר ושבור-לב.

הפרק כור היתוך מספר על עליית ענף אחר של מישפחת אלנדראף (נרב) מתימן וניצולם כידי האיכרים כמושבה רחובות. כתו של דוד אלנדראף (נרב), שושנה, מכירה בשנת 1920 בכדשמן את החלוצ קלמן בסין שעלה מרוסיה הלבנה, וליבה נקשר בשלו בעבודות של אהבה. תחת הכותרת הניצולים מובא ספר זיכרונותיו של קלמן בסין, המתאר את הפגרומים, שנערכו ברוסיה ביהודים בימי המהפכה הרוסית, ואת מליטתו לארץ-ישראל, ופגישותיו בשדות כדשמן בשושנה נרב. בעוד אביה רוחה את אהבתם. שושנה עוברת חוויות של נידוי בשעריים ובכדשמן, והוריו של קלמן בסין, המרמס אף הם את בנם, מאיימי לשוב לרוסיה.

אלא שבסופו של דבר נישאו קלמן ושושנה, למרות מבקרי מישפחותיהם. אחרי עוד תקופה של חרם מצד בני מישפחותיהם אוחו הקרעים, ובהדרגה נעלמה התהום שבין הסבתות, מרים נרב ומרים בסין. סיפור חייהם, מאבקהם וניצחונותיהם של

סבתות מרים נרב + מרים בסין נידויות-כפול שהאהבה יכלה לו

סיפורם של בני מישפחת נרב מתימן ובני מישפחת בסין מרוסיה, כפי שאלה נארגו האחת בתוך רעותה בארץ-ישראל.

אהבת הדסה הוא בכנינת סאגה של בני שתי עדות. סאגה הנפתחת בניצולם של התימנים בידי העולים מרוסיה. קונפליקט שלמרות מרידותו מוליד לקראת נישואין זמנים. ראשון השושלת התימנית הוא שלום בן-יחיא אלנדראף (נרב) שעלה ירושלימה לפני מאה שנה, הפך לסתת ופגש בחלוצים הציוניים. בנו, יצחק נרב, מתלהב

תיים במדינה הוא שלמה טבעוני, שפירסם עד כה כחצי תריסר ספרים. טבעוני, ילד תימן, גדל בכרם-התימנים וחי יותר מארבעים שנה בקיבוץ אלונים. באחרונה ראה-אור סיפורו השישי, אהבת הדסה, שכתרתו לקוחה משירו של המשורר שלום שבזי (אהבת הדסה על לבבי נקשרה / ואני בתוך גולה פעמי צוללים...). ספר זה מביא את

שלמה טבעוני - אהבת הדסה; הוצאת הקיבוץ המאוחד; 175 עמודים (כריכה רכה).

פתיח

המנוח-שלים

הסוציולוג החיפאי שלמה סבירסקי טבע בספרו... לא נחשלים אלא מנוחשלים את מטבעיה-הלשון מנוחשלים, שהיא צירוף של שתי מילים: מנוחשלים ונחשלים, כהגדרה למצב הסוציולוגי-תרבותי שבו נתונות עדות-המיוזח במדינת ישראל.

מתוך רגש-אשמה של ישראל-הראשונה, רגש המתלווה ליצרים פוליטיים הרווחים ברחוב הישראלי (ראה: החוויה הישראלית), מושקעים בשנים האחרונות סכומי-עתיק בשימור ובשיחזור מורשת יהודי ארצות-המזרח, באמצעות מוסדות, כתבי-עת, עידוד הוצאה-לאור של ספרים, סיכסור הצגות-תיאטרון וסרטי טלוויזיה (מישל עזרא ספרא ובניו של אמנון שמו'ש) ועוד. בנוף התרבותי הישראלי, שבו רואים-אור ארבעה כתבי-עת העוסקים בספרות, רואים-אור יותר מחצי-תריסר כתבי-עת המתמקדים בשימור ובחקר מורשת יהדות-המזרח.

מדור זה מוקדש כולו לספרים, מחקרים וכתבי-עת בנושאי שימור מורשת יהדות-המזרח, שראו אור בשנה האחרונה.

מקור

אהבת הדסה

סופר מרתק למדי, החי בצילם של החיים הספררי

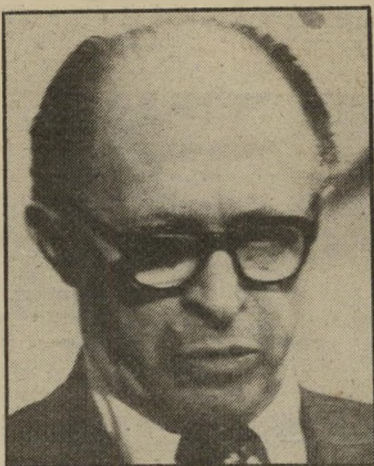
טרמפ כוזב של פוליטיקאים על פער מלאכותי

החוויה הישראלית

אלא שכמינהג טרמפים של פוליטיקאים, הרי שגם טרמפ זה הינו בעל משר-חיים קצר, בדומה לטרמפ שהוליד את שילטון בן-גוריון בשנות ה-50 על הניסיון, להפוך אבקי-אדם לעם! הפער והקרקע המלאכותיים, שהפוליטיקאים מהליכוד ומהמערך טיפחו (את תרומת המערך לפער זה, ניתן ללמוד מתוך ההרכב המלאכותי של רשימת חברי-הכנסת שלו, העוברת בפופוליות שלה, אף על רשימת חברי-הכנסת של הליכוד).

כזב הפער המלאכותי של הפוליטיקאים מתבהר בשנים האחרונות בחיים הממשתיים של המדינה. הקיפוח של העבר נותר כמילת-קסמים בהווה. במדינה הולך וגדל דור חדש, דור שייחודו בסתיירה הטוטאלית ביותר לפער העדתי. כונתי לדור חדש של בנים לנישואי-ערוכת בני-עדרתיים, דור שתרכות הכיכרות בעל הגוון העדתי תהא חסרת-פניה אליו. דור שתרכותו היא ישראלית - לא מיוזרית ולא אירופית. דור שתרכותו תבוא מהי מציגה היונקת לא ממעיין האכזב והכוב של "הפיכת אבקי-אדם לעם", אלא מתוך מעיינות המורשת, של יהדות המערב ומורשתה האירופית ויהדות המזרח. הפוליטיקאים, שירצו לתפוס טרמפ על הדור החדש, שמיספרו הולך וגדל, הדור שבניו הינם בני-ערוכות עדתיים, יצטרכו להיות מתוחכמים, משכנעים ואמיתיים יותר מהפוליטיקאים חניכי אסכולת תרכות הכיכרות של מנחם בגין.

אין ספק, כי הכמויות העצומות של פירסומים הרואים אור בשנים האחרונות, והמתייחסים למורשת של יהדות המזרח, הינם בכנינת עודה ותמיכה לתהליך עלייתו של דור חדש זה, שעד מהרה ניתן יהיה לראותו ככל שטחי החיים הישראליים, תוך שהוא מותיר את הפער העדתי המלאכותי שהפוליטיקאים רוקדים לאור מדורותיו הרועכות להיסטוריה ההולכת ומתרחקת.

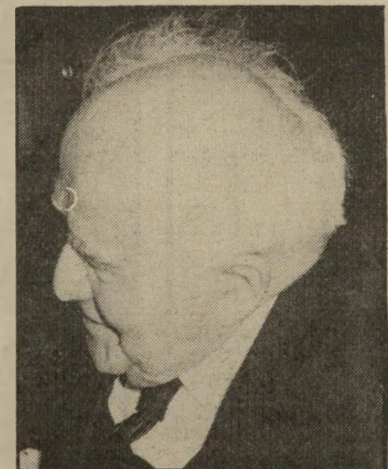

ראשי-ממשלה בגין רבבות הככרות

הפוליטי שערב על ישראל בשנת 1977 והעלה את מנחם בגין לשילטון. שתי מערכות הבחירות האחרונות התמקדו בהסתה גלווייה של פוליטיקאים, בעיקר מהימין, על קרקע של הניחשול. הפוליטיקאים האלה, שכל עניינם הוא בהצבר כוח פוליטי בלבד, ליבו את מורות הניחשול, ויבלוה וקצרו את יבולה בבחירות. תרכות הכיכרות של מנחם בגין, אותה תרכות של רמגוניה בסיגנון הפאשיסטי המכוער ביותר, הניבה תוצאות אלקטוראליות מחרידות ביותר מאותו טרמפ כוזב של פוליטיקאים על הפער העדתי המלאכותי שהם צרו.

שגבלו בגיוענות מהסוג המזוהם ביותר (הגריל לעשות משה שמיר, שבסיפרו פרקי אליק תיאר בשאט-נפש ציפורניים מגודלות וברילנטין על השיער, באותה מחלקת חיילים שכונתה "השחרורים של אליק").

אלא שבדומה לחברות-הגירה אחרות, השכילו עד מהרה ילדיהם של העולים מארצות-המזרח לטפס בטולם החברה הישראלית ולמצות את עצמם, לא פחות מצאצאיהם של "המייסדים". אמנם, תחושות עמוקות של תיסכול על רקע עדתי המשיכו לקנן בלב בניהם של העולים מארצות-המזרח, תיסכול שתרם את חלקו למהפך

ראשי-ממשלה בן-גוריון להפוך אבקי-אדם לעם

שורש הרע כשסע העדתי, העובר על החברה והתרבות בישראל בשנים האחרונות, נעוץ באותה מדיניות של ממלכתיות, שאותה טבע ראש-ממשלת ישראל הראשון, דוד בן-גוריון. עוד בטרם נרמו הדי היריות של מילחמת תש"ח, התחיל בן-גוריון להטיף, להפיכת אבקי-אדם לעם! במילים אחרות: יהודי הפזורה, שהגיעו והובלו לישראל העצמאית, נחשבו בעיני בן-גוריון לאבקי-אדם.

העולים החדשים ממרכז-אירופה וממזרח-נשאו עימם את מורשת התרכות המערבית, את רקע החינוך החילוני, שהיה מבוסס על התרכות המערבית, שהמדינה הצעירה ראתה עצמה כאחד מנידכיו. כוננתו של בן-גוריון היתה לעולים שהגיעו מארצות-המזרח, מדיניותו היתה למערב אותם בהקדם האפשרי, ולהפכם להעקת-שמש של התרכות-המערבית. סמליו של בן-גוריון, שההיסטוריה טרם שפטת אותו כהלכת, היו אי-שם בין הטייס התימני הראשון לרמטכ"ל תימני, כמילים מהלב אל החוץ.

במקביל סייעו למגמה זו של בן-גוריון תלאות-הזמן של ימי ראשית המדינה, המחסור הכלכלי, הכלכלה הרעועה והמערכת השתלטנית תרכותית וכלכלית של ארץ-ישראל-העוברת. החברה הישראלית של ראשית שנות ה-50, התייחסה אל העולים מארצות-המזרח כאל אזרחים משוללי תרכות, כאזרחים מדרגה שנייה. המערכות השילטוניות עשו כל שביכולתן על מנת לשחוק את המורשת התרכותית של העולים מארצות-המזרח, במטרה להתאימם לתקן הישראלי של אותה תקופה. הספרות הישראלית של אותם ימים סייעה בכל יכולתה למגמה זו, והגדילו עשות סופרים כמשה שמויר ואהרון מגד, שבני-עדות המזרח הופיעו ביצירותיהם בתיאורים